

GÖMÜK ALT AKIL DIŞLERİNİN AMELİYATLARINDAN SONRA TILCOTİL'İN POST-OPERATİF ÖDEM ÜZERİNE ETKİSİ

EFFECT OF TILCOTIL ON POST-OPERATIVE EDEMA AFTER LOWER WISDOM TOOTH OPERATIONS

Necla TİMOÇİN (*), Osman Z. GÜMRÜ (**), Çetin KASABOĞLU (***),
Cengiz BÜYÜKUNCU (****), Hülya KOÇAK (*****), Bülent KATİBOĞLU (*****)

Anahtar sözcükler: Tilcotil, Ultrasonografi.

Bu çalışmada, alt yirmi yaş dişi ameliyatlarından sonra ortaya çıkan post-operatif ödem üzerinde yeni bir anti-enflamatuvar ilaç olan Tilcotil'in etkisi araştırıldı.

Gömük alt yirmi yaş dişlerinin ameliyatla alınmasına karar verilmiş toplam 30 hasta rastgele üç gruba ayrıldı. 10 kişilik birinci gruba plasebo, ikinci 10 kişilik gruba Tilcotil verildi. Üçüncü 10 kişilik gruba profilaktik Tilcotil uygulandı. Ödem tayinleri ultrasonografi ile yapıldı. Aradaki farklılık istatistiksel olarak Student's t testi ile değerlendirildi.

Tilcotil ve Plasebo kullanan grupta ameliyattan bir gün sonra ortaya çıkan ödemde artış anlamlıydı (Plasebo: $0.05 > p > 0.02$. Tilcotil: $0.001 > p$). Üçüncü günde ödemde azalma görüldü.

Profilaktik Tilcotil uygulanan grupta bir gün sonra ortaya çıkan ödem farkı anlamsızdı. ($p > 0.05$) ve hastalar üçüncü günün sonunda ameliyat öncesi durumlarına dönmüşlerdi.

Profilaktik Tilcotil uygulamasının alt yirmi yaş dişi ameliyatlarından sonra ortaya çıkan enflamasyon üzerine olumlu etkisi görüldü.

Key words: Tilcotil, Ultrasonography.

In this study, the effect of a new anti-inflammatory drug, Tilcotil, on post-operative edema seen following lower wisdom tooth operations was researched.

A total of 30 patients whose lower wisdom teeth were decided to be removed, were separated into 3 occasional groups. Placebo was given to first group and Tilcotil was given to the second. Prophylactical Tilcotil was given to the third group. Edema was looked for by ultrasound. Differences were evaluated statistically by Student's t test.

In groups using Tilcotil and placebo the increase in edema on the first day of procedure was found to be significant (Placebo: $0.05 > p > 0.02$. Tilcotil: $0.001 > p$). On the third day a decrease in edema was seen.

The difference in edema on the first day of surgery in the group using Tilcotil for prophylaxy was not significant. After three days, the patients have the same appearance as before the surgery.

Giving prophylactical Tilcotil was found effective on the inflammations seen following lower wisdom teeth operations.

Alt 20 yaş dişlerinin cerrahi çekimlerinden sonra görülen en önemli lokal komplikasyonlar ödem, trismus ve ağrıdır (1,2,4). Ödem başta masseter kası olmak üzere diğer çiğneme kaslarını da etkileyen önemli bir komplikasyondur. Ödem sıvısı enfeksiyona elverişli bir ortam oluşturduğundan bu tabloya sık olmasa da bazı

durumlarda enfeksiyon da katılabilir ve ayrıca basınç nedeniyle ağrı da oluşturabilir. Ağrı ve ödem fonksiyonu bozar, estetiği de olumsuz yönde etkiler. Operatörü zor durumda bırakan post-operatif ödemi kontrol altına almak için çeşitli anti-enflamatuvar ilaçlar kullanılır (4).

(*) Prof. Dr. İ.Ü. Dişhek. Fak., Ağız, Diş, Çene Hast. ve Cer. A.B.D. Bşk.,
(**) Doç. Dr. İ.Ü. Dişhek. Fak., Ağız, Diş, Çene Hast. ve Cer. A.B.D., Öğrt. Üyesi,
(***) Dr. İ.Ü. Dişhek. Fak., Ağız, Diş, Çene Hast. ve Cer. A.B.D., Arş. Grv.,
(****) Uz. Dr. İ.Ü. Tıp Fak. İç Hast. A.B.D., Radyoloji B.D.,
(*****) Dt. İ.Ü. Dişhek. Fak. Ağız, Diş, Çene Hast. ve Cer. A.B.D., Dok. Öğr.,
(***** Arş. Grv. İ.Ü. Dişhek. Fak. Ağız, Diş, Çene Hast. ve Cer. A.B.D., Arş. Grv.

Antienflamatuar bir ilaç olan Tilcotil, 20 mg. tenoksikam içeren oxicam grubundan bir tienotiazin türevidir. Oxicam grubu, nonsteroidal antienflamatuar ilaçlar (NSAID) olarak bilinen kimyasal sınırın en yeni üyesidir (3).

Thienothiazine türevi tenoxicam hem analjezik hem de antienflamatuar aktiviteye sahiptir. Eksperimental şartlarda tenoxicam, bradikinin tarafından artırılan kapiller permeabilitenin azaltılmasında diciofenacdan daha güçlü ve granulom formasyonunun önlenmesinde indomethacinden daha etkilidir (3).

Postoperatif ödemin tayini yıllardan beri değişik metodlarla değerlendirilmiştir. Bunlar arasında iple ölçüm, fotometrik yöntem, sefalostat gibi yöntemler vardır (4). Günümüzde ise ödem tayininde kullanılan ve en modern yöntem olan ultrasonografi en objektif ölçümü verir, ayrıca zararsız bir tayin yöntemidir (1,4).

Çalışmamızın amacı bir antienflamatuar ilaç olan Tilcotil'in sıkça karşılaşılan post-operatif ödem üzerine olan etkisini incelemektir.

MATERYAL VE METOD

Çalışmanın operatif bölümü I.Ü. Dişhek.Fak.Ağız, Diş, Çene Hast. ve Cer. A.B.D.'da, ultrasonografi ile ödem tayini I.Ü.Tıp Fak. İç Hast. A.B.D., Radyoloji Bölümü'nde yapıldı. Klinik ve radyolojik muayene ile alt 20 yaş dişlerinin tam gömüklüğü tespit edilmiş, pozisyonları birbirine benzer toplam 30 hasta bu çalışmaya alındı. Hastaların anamnezlerinde herhangi bir sistemik hastalıkları yoktu ve herhangi bir nedenle ilaç kullanıyorlardı.

20'si kadın, 10'u erkek olan hastaların 10 tanesine ameliyattan hemen sonra günde bir defa 5 gün süreyle Tilcotil tableti (20 mg. Tenoksikam) verildi. 10 kişiden oluşan gruba ameliyattan 3 gün önce başlamak üzere günde 1 defa Tilcotil tableti verildi. 10 kişilik grup Plasebo kullandı.

Ameliyatta hastalarda minimum travma yaratacak şekilde çalışıldı. Uzun süre ameliyatla ve fazla kemik kaldırılmasına bağlı travma oluşmuş vak'alar çalışmadan çıkarıldı. Hastalara başka ilaç almamaları söylendi.

Ameliyattan önce bir kurşun çubuk yardımıyla ultrasonografi ile III. molar bölgesindeki yanak mesafesi ölçüldü. Ultrasonografide kullanılan cihaz Hitachi EUB-200 linear tarama 3.5 MHZ.(megahertz)dir. Bu cihazla 22 cm. derinliğe kadar tarama yapılarak görüntü elde edilir. Çalışmada görüntüler siyah-beyaz ve negatif resim olarak atındı. Ödem tayin edilecek anatomik bölgeye, yani araştırmadaki bölge mandibular III. molar vestibüler silkusa bir kurşun çubuk yerleştirildi ve ultrasonik dalga bu alanda cilde kadar olan mesafesi reel olarak ölçüldü. Böylece kurşunun bulunduğu bölge ile bu alandaki yumuşak doku ölçümü yapılmış oldu. Ancak operasyondan sonra kurşun işaretin lokalizasyonu ile ödemin bu alanın kısmen dışında kaldığı vak'alarda ortalama ölçümde nadir de olsa ± 3 averaj olduğu hesaplandı. Görüntüler multi-format cihazla elde edildi. İstatistiksel değerlendirmeler Student's t testine göre yapıldı.

BULGULAR

10'u Tilcotil, 10'u plasebo almış ve 10'una profilaktik Tilcotil uygulanmış toplam 30 hastanın ameliyattan önce yumuşak doku kalınlığı ve ameliyattan 1 ve 3 gün sonra yapılan ödem tayinleri mm.rik olarak ölçüldü. Aradaki farklar Student's t testi ile istatistiksel olarak değerlendirildi.

Plasebo grubunda ameliyat öncesi ve ameliyattan bir gün sonra oluşan ödem arasındaki fark anlamlıydı ($0.05 > p > 0.02$). Ameliyat öncesi durumla ameliyattan 3 gün sonraki ödem arasında anlamlı fark yoktu ($0.05 < p$).

Tilcotil alan grupta preoperatif dönemle 1. gün arasındaki ödem farkı anlamlıydı (0.001). Fakat preoperatif dönemle 3. gün arasındaki ödem farkı anlamlı değildi ($p < 0.05$).

Profilaktik Tilcotil uygulanan grupta bir gün sonra ortaya çıkan ödem farkı anlamsızdı ($p > 0.05$). Aynı gruptaki hastalarda 3. günün sonunda hastalar ameliyat öncesi durumlarına dönmüşlerdi.

TARTIŞMA

Antienflamatuar ilaçların etkinliğinin tayininde enflamasyonun klinik göstergesi olan ödem tespiti sıkça kullanılır. Ödem tayininde yıllardan beri çeşitli metodlar kullanılmıştır (4). Günümüzde en geçerli modern yöntem ultrasonografidir (1,4,5). Ultrasonotta oluşturulan dalgaların çeşitli ortamlardan geçmelerine bağlı olarak oluşan görüntülerde hastaya hiç zarar vermeden teşhislere varılabilmektedir (6). Biz de çalışmamızda postoperatif ödem tayininde ultrasonografiden yararlandık.

Plasebo ve Tilcotil uygulanan grupta ameliyattan bir gün sonra ödemde artış maksimumdu ve bu artış anlamlıydı (Plasebo: $0.05 > p > 0.02$. Tilcotil: $0.001 > p$). 3. günde her iki grupta da ödemde azalma görüldü.

Ameliyattan 3 gün önce Tilcotil'e başlanan grupta ameliyattan bir gün sonra görülen ödem çok hafifti veya hiç yoktu ve aradaki fark anlamlı değildi ($p > 0.05$). 3. günde hastalar ameliyat öncesi durumlarına dönmüşlerdi.

Proflaktik Tilcotil uygulamasının bu olumlu etkisi enflamasyonun başladığı anda Tilcotil'in istenen plazma konsantrasyonu seviyesinde olmasıyla açıklanabilir. Ameliyatın başlamasıyla birlikte enflamasyon da başlamaktadır ve hastalar ameliyattan hemen sonra Tilcotil alsalar bile plazmada istenen düzeye gelmesi için belli bir zamana ihtiyaç vardır. Kaldı ki, hastaların operasyondan sonra reçetelerinin alınmasına kadar geçen süre bu zamanı uzatmaktadır. Bu nedenle bu sü-

rede oluşan enflamasyona ilacın etkisi olamamaktadır. Bu dönemde antienflamatuar ilacın etkin olabilmesi için plazmada belirli bir seviyede olması gerekmektedir.

Sonuç olarak gömük alt akıl dişlerinin operasyonlarından sonra ortaya çıkan ödem üzerine Tilcotil'in etkili olabilmesi için özellikle proflaktik olarak uygulanması gerektiğini vurgulamak istiyoruz.

KAYNAKLAR

1. Gümrü, O.Z., Timoçin, N., Büyükuncu, C., Külekçi, G., Kasaboğlu, Ç., Koçak, H., Canbaz, A., Balkanlı, O.: Gömük alt akıl dişlerinin cerrahi çekimlerinden sonra ortaya çıkan komplikasyonlar üzerine Augmentin'in etkisi. 1. Uluslararası Stomatoloji Kongresinde tebliğ edildi. Antalya, 1988.

2. Henrikson, A., Thilander, H., Wahlender, A.: Absorption and effect of Diclofenac Sodium after surgical removal of a lower wisdom tooth. *Current Therapeutic Research*. 31(1), 20-26, 1982.

3. Merzario, L., Piatti, M.: Tenoxicam, a new long-acting non-steroidal anti-inflammatory drug: Comparative multicentre study versus placebo, s: 41-48, "Tenoxicam:

Presentations to the Euler symposium 1986" kitabında. Ed.G.S.Joint, Euler Publishers, Basel, Switzerland, 1987.

4. Soley, S.: Değişik anti-enflamatuar ajanların gömülü alt akıl dişlerinin cerrahi çekimleri sonrası oluşan post-operatif ödeme karşı etkilerinin ultrasonografi ile karşılaştırılması. Doktora tezi, 1989.

5. Şahin, M.: Gömülü alt üçüncü büyük azı dişlerinin cerrahi çekimleri öncesinde uygulanan Deksametazon'un post-operatif ödem üzerindeki etkisinin ultrasonografik yöntemle değerlendirilmesi. Doktora tezi, G.A.T.A. Ağız, Diş ve Çene Cerrahisi Bilim Dalı, 1989.

6. Wilson, I.R., Crocker, E.: An introduction to ultrasonography in oral surgery. *Oral Surg.* 59(3), 236-241, 1985.